

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคม
ต่อพฤติกรรมการควบคุมโรคและระดับครีเอตินินในเลือดในผู้สูงอายุ
โรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

ผู้เขียน นางสาวสุชาสินี เรียมจันทร์

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้สูงอายุ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงฤดี ลาสุขะ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร. ทศพร คำผลศิริ	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

โรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญทั่วโลก ก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนและผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ป่วย การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ร่วมกับการมีพฤติกรรมการควบคุมโรคที่เหมาะสมจะทำให้ผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายมีคุณภาพชีวิตที่ดี การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมการควบคุมโรคและระดับครีเอตินินในเลือดในผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่รับการฟอกเลือดที่หน่วยไตเทียมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2554 จำนวน 24 ราย สุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 ราย โดยให้ทั้ง 2 กลุ่มมีความคล้ายคลึงกันในด้านเพศ อายุ ระยะเวลาการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม คณะแผนพฤติกรรมการควบคุมโรค กลุ่มทดลองได้รับการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนจากผู้วิจัย และได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสมาชิกครอบครัว ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคม วิธีทัศนัยการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการควบคุมโรค คู่มือ

สำหรับการปฏิบัติพฤติกรรมการควบคุมโรค กลุ่มีสำหรับสมาชิกครอบครัวในการสนับสนุนการปฏิบัติพฤติกรรมการควบคุมโรคแก่ผู้สูงอายุที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและสมาชิกครอบครัว และแบบวัดพฤติกรรมการควบคุมโรค วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการควบคุมโรคของกลุ่มทดลองหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม และภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการควบคุมโรคสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ค่าเฉลี่ยระดับครีเอตินินในเลือดของกลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และหลังเข้าร่วมโปรแกรมค่าเฉลี่ยครีเอตินินในเลือดในกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนได้รับอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษารึ้นนี้ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมถึงแม้จะไม่สามารถลดระดับครีเอตินินในเลือด แต่สามารถเพิ่มพฤติกรรมการควบคุมโรคในผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมได้ ซึ่งบุคลากรทางการแพทย์สามารถนำไปใช้ส่งเสริมพฤติกรรมการควบคุมโรคของผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้

Thesis Title Effects of the Self-efficacy and Social Support Enhancement Program on Disease Control Behaviors and Serum Creatinine Level Among the Elderly with End Stage Renal Disease Receiving Hemodialysis

Author Miss Suthasinee Riamchan

Degree Master of Nursing Science (Gerontological Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Duangruedee	Lasuka	Advisor
Lecturer Dr. Totsaporn	Khampolsiri	Co-advisor

ABSTRACT

End stage renal disease (ESRD) is a worldwide public health problem, which leads to complications and impacts patients' health. Hemodialysis and appropriate disease control behaviors will improve quality of life of elderly with end stage renal disease. The purpose of this experimental research was to examine the effects of the Self-efficacy and Social Support Promoting Program on disease control behaviors and serum creatinine level among the elderly with end stage renal disease, receiving hemodialysis. The subject were 24 elderly with hemodialysis, attended the Hemodialysis unit of Naradhiwasrajanagarindra hospital, Narathiwat province during January to March 2011. The subjects were randomly assigned equally into experimental and control groups considering the similarity in sex, age, time to hemodialysis and disease control behaviors score. The experimental group participated in the Self-efficacy Promoting Program provided by the researcher and received social support from family members, while the control group received routine nursing care.

The instruments used in this study consisted of the Self-efficacy and Social Support Promoting Program, a video showing disease control behaviors role modeling, the Self Care

Manual for the elderly, and the Social Support for Disease Control Behaviors Manual for the family members. The assessment tools consisted of the Demographic Data Recording Form and Disease Control Behaviors Scale. Data were analyzed using descriptive statistics and t-test.

The results of this study revealed that disease control behaviors mean scores of the elderly with hemodialysis who participated in the program were statistically significantly higher than those of the control group ($p < .05$) and the disease control behaviors mean scores of the elderly with hemodialysis after participating in the program were statistically significantly higher than before ($p < .05$). Serum creatinine level of the elderly with hemodialysis who participated in the program was not significantly lower than those of the control group and serum creatinine level of the elderly with hemodialysis after participating in the program was not significantly higher than before.

The study findings indicate the effectiveness of Self-efficacy and Social Support Promoting Program. Although serum creatinine level cannot be decreased, but disease control behaviors in the elderly with end stage renal disease who's receiving hemodialysis could be enhanced. Nurses can use this program to promote disease control behaviors in this population group.